

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

2 Decembre st. v.

14 Decembre st. n.

Este in fie-care damblaca.

Redacțiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 49.

ANUL XX.

1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Cinna sėu Clementa lui August.

— Tragedie in cinci acte, de *Pierre Corneille*. —

PERSÓNELE :

Octav-Cesar-August, împėratul Romei.

Livia, împėrãtesa.

Cinna, fiul unei fiice a lui Pompeiu, șeful conjurațiunii contra lui August.

Maxim, alt șef al conjurațiunii.

Evandru, libertinul lui Cinna.

Euforb, libertinul lui Maxim.

Emilia, fiica lui C. Toranius — episcopul lui August, proscris de dēnsul in timpul triumviratului.

Fulvia, confidenta Emiliei.

Polyclet, libertinul lui August.

Trupã de Curteni.

Gardieni.

Scena se petrece la Roma intr'un palat.

Actul intėiu.

SCENA I.

Emilia (singurã.)

Nerãbdãtorelor doruri de-o grozavã resbunare,
Ce cu-a tatãlui meu mórte v'ãți luat intėiu nãscare,
Iuți copii ai urei mele ce mereu se tot mãresce,
Voi, pe care-a mea durere ve 'mbrãșoșezã orbesce,
Prė mult pus-ați stãpanire peste mine și-al meu suflet,
Dați-mi cãteva momente libere sã pot sã cuget,
Ca sã bag de sēmã bine starea 'n care me gãdesc,
Ca sã vėd ce vreu a face, ca sã vėd ce urmãresc.
Cãnd privesc acum pe August in atãte strãluciri —
Și cãnd voi bãnuiți vecinic tristei mele amintiri,
Cumcã propria lui mână a ucis iubitu-mi tatã
De pe tronul unde dēnsul de-abiã sue 'ntėia trėptã,
Cãnd mi 'nfãșoșãți tabloul sãngeros, tablou de jale,
Ce-i pricina urei mele și efectul furiei sale,
In transporturile vóstre sã m'arunc atunci doresc
Și — sã cred cã pentru-o mórte mii de morți i dã-
toresc.

Totuși, in mijlocul unei furii drepte, dispreț just,
Iubesc mult mai mult pe Cinna, decãt pot urĩ pe-August —

Și simțesc recind in mine acel dor inflãcãrat,
Cãnd, urmãndu-l, vėd cã trebui sã espun al meu a-
mant.

Da, Cinna, eu impotrivã-mi me infurii cãnd gãndesc
La pericolele care eu prin asta-ți pregãtesc.

Cu tóte cã pentru mine nu te temi de nici un rėu,
Dar, cerėndu-ți al teu sãnge, chiar impun sãngele teu :
Nu se pot ucide lesne capii de împėrãți,
Fãr' a nu stėrni asupra-ți mii de mii de vijelii.
Indoielnicã-i eșirea și mai sigur fii de rėu :
Vre un prefãcut prietin póte vinde scopul teu ;
Ordinea rėu potrivită, ocazia rėu luatã,
Pot primejdiui pe-acela care-a primejdiui catã ;
Pot sã 'ntorcã-asupra-ți tóte loviturile cu care
L'ai lovi . . . și sã te-astupe sub ruina lui cea mare.
De și dragostea-ți nebunã pentru mine hotãresce,
Sub cãderea lui prė lesne și pe tine te sdobesce.
Ah! dar lasã-aceste planuri ce-ar costã vieța ta :
A te perde resbunãndu-mi, nu 'nsemnezã-a mi res-
bunã.

Inima este prė crudã decã-și catã mulțumirea
In plăcerile pe care le conrumpe amãrimea —
Și cãnd mórtea unui dușman cere-atãta lãcrimare,
Trebue s'o iau drept chinul și durerea cea mai mare.

Dar cãnd resbunãm un tatã, lãcrimi trebui ori nimic ?
Este-o perdere pe prețul ce nu-mi pare a fi mic ?
Și cãnd cade ucigașul sub sfortarea nóstrã justã,
Trebue sã bag de samã mórtea lui ce preț me custã ?
Incetězã darã fricã, incetați deșertãciuni
Inima de-a mi-o cuprinde cu-ale vóstre slãbiciuni ;
Tu ce le produci — iubire — ce faci peptul meu de
bate,

Slugã datoriei mele fii și nu o mai combate :
Gloria ta e 'n cedare și 'n invingere — rușinea,
Aratã-te generóșã, suferind amãriciunea,
Cãci de dai mai mult și ție tot mai mult ție se va dã
Și va triumfã in fine nu-mai spre-a te 'ncoronã.

SCENA II.

Emilia, Fulvia.

Emilia.

Eu am jurat-o, Fulvio, și-o mai jur de-a doua órã,
Cã de și iubesc pe Cinna, de și inima-mi l'adórã,
Trebue sã pėrã August, decã sã me aibã vrė :
Capul lui e prețul vrednic de rescumpėrarea mea.
Eu îi prescriu legea, care datoriam-i o dictėzã.

Fulvia.

Dar, pentru a ei dojėnã, multe lucruri o 'ndreptėzã.
Vėd cã vrei sã te-arãți astãđi prin un scop așã de
mare
Sãnge demn de-acela, care đici cã cere resbunare ;
Dar permite-mi anc'odatã sã-ți mai spun : nu fii pri-
pitã,

O 'nfocare-așã de mare trebue-a fi potolitã :

August ađi prin binefaceri, par că-ar vré a repara
Tóte relele pe care le-ai primit din partea sa;
Trecerea ce-o ai la dēnsul pare-așá pe față dată,
Incát ești — vorbind la dreptul — cea mai mult con-
siderată —

Și adese ori curtenii te-au rugat ca să-i vorbești,
Până-ce și fericții — pentru ei să mijlocesci.

Emilia.

Ce folos! astă favóre nu-mi redă al meu părinte —
Și ori-cât m'ar crede lumea fericită și putinte,
Pentru mine 'n a mea minte va fi vecinic adănc scris,
Că rămēn în totdeuna fica unui bțet proscris.
Binefacerile nu sūnt totdeuna ce cređi dará;
Din o mână uriciósă ele țin loc de ocará:
Cu cât risipim mai multe pentru cel ce-i uritor,
Cu-atât dăm mai multe arme celui care-i trădător;
Inse mie mi le face făr' a schimbá-al meu curaj;
Sūnt ce-am fost — și am prin ele încă mai mult a-
vantaj,

Căci cu darurile care el le dá 'n mânilor mele
Pot in contra lui să cumpăr ori-ce spirite rebele.
Aș primi dela el locul Liviei, dar l'aș luá
Drept un mijloc mult mai sigur de-a tentá la viēta sa.
Acel ce-și resbună-un tatá nu e un nelegiuit,
Verse-și sângele mai bine de cât vecinic amăgit.

Fulvia.

Totuși, ce nevoie este a te arētá ingrată?
Nu-l poți tu urí și fără să-ți aráți ura vre-odată?
Și-apoi fórte mulți, ca tine, veđi că încă n'au uitat
Prin câte cruđimi și crime tronul seu e aședat.
Atáți bravi Romani, atâte victime, atáta jale,
Jertfele nenumerate ale ambițiunii sale —
Lasá fiilor destule dureri: își vor resbună;
Resbunarca lor, veđi bine, e și resbunarea ta.
Mulți au intreprins acésta și alți mulți s'or mai ivi:
Cel ce e urit de lume nu va puté mult trăi.
Interesele comune lasá-le 'n brațele lor —
Și le dá, după putere, prin vot tainic ajutor.

Emilia.

Cum! să-l urēsc óre fără să silesc a l vătēmá?
Așteptá-voiú intēmplarea să 'ndrăsnescá a-l sfármá?
Satisface-mi-voiú eu niște datorii așá de grabnici
Prin o urá 'ndelungată, prin dorințele-mi zădarnici?
Perderea lui atunci póte ar ajung-a-mi face rēu,
Când ar fi altora jertfá și nu părintelui meu.
Ai vedé curgēndu-mi lacrămi grele de peirea sa:
Acel care l'ar ucide nici cum nu m'ar resbună.
Este-o mare mișelie de-a lăsá pe-a altor mână
Treba nōstrá chiar și-atunce când ar fi trebá comuná.
Sá unim dar cu dulcēta de-a ne resbună părinții
Gloria de-a scápá lumea, de-a scápá toți asupriții
De tirani . . . și să se ăică in Italia de ori-care:
,Libertatea Romei este a Emiliei lucrare.
I s'a aprins al seu suflet, inima-i s'a 'namorat,
Dar numai cu-acest preț dēnsa a ei dragoste și-a dat“.

Fulvia.

Dragostea ta cătră prețul ce mi-l spui'e cam ciudată,
Când amantului aduce mórte neinlăturată.
Mai gāndesce-te, Emilio, il espui . . . gāndesce încă . . .
Mulți s'au sfármá de-acésta infiorátore stāncá.
Nu fii órbá când veđi bine că amantul teu scump móre.

Emilia.

Ah! tu scii să-mi atingi tocmai partea cea mai simți-
tóre!
Când gāndesc la-atâte rele cătră care e pe cale,
Me cutremur până 'n crescet, mor de frica morții sale.
Mintea mea 'n contra ei ēnsáși luptá . . . luptá de
amar!

Voēsc — nu voēsc, me 'nfuriu — nu cutez . . . ce
să fac dar?!

Datoria mea confusă, lānceđândă, minunată,
Cedá luptelor ce 'ndurá a mea inimá 'ncercată.

Incet, patimá, cu lupta; fii mai ingăduítore,
Cu tóte că 'mpregiurarea e destul de ardētore,
Dar Cinna încă trăiesce și eu încă te voēsc.
Câteva legiuni care pe Cesar August păzesc
Ori-ce ingrigure da-i-ar, ori-ce ordine-ar ținé,
Desprețuitorul vieții-și pe a lui lesne-o va avé.
Cát primejdia-i mai mare, cu-atât fructul ne 'ndulcesce
Vitejia ne indēmná, gloria o urmăresce . . .
Mórá seu Cinna, seu August care o fi să fie scris;
Datoresc acésta jertfá umbrei tatá-meu proscris.
Cinna mi-a făgăduít-o când i-am dat eu jurámēntul;
Demn de mine se va face, el își va ținé cuvēntul.
Este pré târđiu a 'ntórce vorba dar; să ne-adunám
La un loc spre-a ne 'nțelege, astáđi chiar să-l con-
spirám;
Óra, locul, brațul, astáđi s'or alege, așá vreu —
Și 'n sfirșit va fi nevoie după el să mor și eu.

SCENA III.

Emilia, Fulvia, Cinna.

Emilia.

Dar étá că dēnsul vine. Cinna 'n adunarea ta
Nu-s pericole și frica n'a ajuns a dominá?
Recunosci tu după fruntea prietinelor ce-ai găsit
Că sūnt gata ca și tine pentru ce-au făgăduít?

Cinna.

Nici odatá-un plan in contra vieții unui crud tiran
Nu promitea reușirea ce-o promite-al nostru plan;
Nu s'a jurat nici odatá mórtea lui cu-așá 'nfocare;
Conjurații au același dor grozav de resbunare.
Pe fețele tuturoră veselía zugrăvitá,
Pare c'ar servi, ca mine, fie-care o iubitá —
Și in peptul fie-cărui o furie-așá ferbinte,
Par c'ar resbună, ca tine, fie-care un părinte.

Emilia.

Eu am prevēđut pré bine că pentru-o așá lucrare
Cinna ar puté alege ómeni vrednici de 'ncređare
Și n'ar pune 'n mâni nimernici, n'ar incredință 'n duș-
mani

Interesele Emiliei, ce-s și-a biēților Romani.

Cinna.

N'au dat ăei să veđi ēnsá-ți tu cu ce curaj și zel
Conlucrēzá conjurații spre-a ajunge acest țel.
Ai fi vēđut tu atunce ochiul lor inlăcárat
De mánie la-aste vorbe: Cesar, August, impérat.
Se putea ceti pe fruntea lor și mórte și viēta:
Gróza o páliá, mánia ii dádea curēnd roșētá.
,Amici, le-am ăis, étá ăiua fericită care 'n fine
Hotári-va ale nōstre scopuri și planuri de bine!
Ceriul pus-a sórta Romei in a nōstre mâni viteze;
Mórtea unui om e 'n stare in spre bine s'o 'ndrepteze,
Dēcá om putem să-i ăicem cui n'are nimic uman,
Acetui tigrú ce sugé sānge din nēmul Roman.
Câte intrigi uricióse n'a format spre a-l respāndi,
Câte ligi, partiđi și planuri n'a schimbat spre-a reuși!
Ađi amic al lui Antoniu, mání in contra lui se bate,
Și nici odatá crud, aspru și 'ndrāsneț pe jumētate!
Acolo in adunare, prin o lungá povestire,
Le-am imprespētat in minte timpul de nefericire,
Ce 'ndurau părinții nōstri, indoind in fie-care
Ura lor neimpăcatá, dorul lor de resbunare.
Le-am făcut tablouri despre aceste triste bătái,
Unde Roma-și sfármá ēnsáși ale sale māruntái;
Unde vulturul doborá vulturul si 'n ori-ce parte

Legiunile in contra libertății lor armate
Se luptau; unde soldații ca și șefii cei mai bravi
Puneau gloria lor totă ca s'ajungă 'n urmă sclavi;
Unde, spre aș ascunde bine rușinea, cei fără saț,
Voiau să cuprindă lumea cu netrebnicul lor lanț —
Și onórea uriciósă de-ai da un stăpănitor,
Făcend pe toți să iubescă numele de trădător,
Roman cu Romani, părinte cu părinți luptau de-a valma,
Dar c'aleg tirani in frunte nici de cum nu-și au tras
sama.

Adaug astor tablouri zugrăvirea 'ngrozitoare
A unirii fără lege, crudă și 'nfricoșătoare,
Pericolósă la ómeni, nobilimii, senatului —
Și, pentru a dice 'n fine, chiar triumviratului;
Nu găsec insă destule culori negru să descriu
Tragice 'ntemplări pe care să le simt pré bine sciú;
Îi zugrăvesc pe 'ntrecute in omoruri și 'n bătăi;
Roma 'ntrégă innecată 'n sângele fiilor sei:
Unii, morți in ptețe publici; alții, a dormi să lasă
Somnul cel pentru vecie 'n sinul deilor de casă;
Plata 'ncurajând la crimă pe netrebnic, pe cel réu,
Bărbatul, de-a sa femee găuit in patul seu;
Fiul, desgustat cu totul că-a ucis pe al seu tată,
Ține capul lui in mână — și arătându-l cere plată,
Făr' să potă ceva dice prin cătarea-i fiorósă,
Ca un neperfect condeiu de pacea lor cea sângerósă.

Să-ți mai spun numele-acestor personaje ce-au murit,
Prin acăr morți curajul și mai mult li l'am mărit?
Acestor proscrși, acestor semi-đei muritori, care
Și-au sacrificat vieța până-ce și pe altare?
Dar putere-aș óre spune cu ce mare nerăbdare,
Cu ce tremur și cu câtă violență și turbare,
Aste morți nedemne, crude, de și réu inchipuite,
Au cuprins toți conjurații și-a lor spirite pornite?
N'am perdut insădar vremea; și vedend a lor turbare
Rădicată pân' la punctul unde tóte este 'n stare
Să le facă, mai adaug: „Tóte-aceste reutăți,
Perdere-averilor nóstre și-a ori-cărei libertăți,
A orașelor prădare și-a câmpiilor fertile,
Și proscricțiuni nedrepte, ca și luptele civile,
Sunt gradele sângeróse ce pe August l'au 'nnălțat
Pân' la tron ca să ne dee legi, el, care-i împérat.
Dar noi putem schimbá starea ce 'n atât ne asupresce,
Căci din trei tirani el este singurul ce mai trăiesce —
Și fiind că chiar acuma s'a lipsit de ajutor,
Perđend doi tirani ca densus spre-a fi singur domnitor,
Mort fiind, ne móre șeful — și-atunci toți vor recu-
nósce

Cum cu libertatea-odată Roma 'ntrégă va renasce —
Și vom meritá un nume de adevérați Romani,
Decă vom sfărma noi jugul pus de ómenii tirani.
Să ne folosim de-ocasié, cât timp este potrivită:
Măne 'n Capitol o jertfă a se duce e meritá,
Ca să fie densus jertfă, ca să facem să domnescă
Dreptatea 'n aceste locuri, ca deii să ne iubescă:
Acolo, ca drept suită, el nu-și are decât trupa —
Și din mâna mea primesce și tãmăia ca și cupa;
Eu voiesc — semnalul primei lovituri — ca brațul meu
Să-i dee, in loc de tãmăie cu-un pumnal in peptul seu;
Și astfel fiind lovită victima dela temeiu
Va arătă de-s de némul strălucitului Pompeiu.
Arătați și voi in urmă că ve sciți a fi urmași
Ai străbunilor ce-atător vitejii au fost faptași*.
De-abia am sfinșit aceste și-ar vré toți să renoiéscă
Prin un jurământ credința ce e gata să păzescă;
Ocasiunea le place, dar ar vré toți pentru sine
Cinstea lovituri prime ce-am ales-o pentru mine.
Rațiunea reguléză ardórea care-i transportă:
Maxim și cu-o jumătate se asigurá de pórtă,
Ceia-altă jumătate me urnéză-a 'ncungiurá
Pe August — și fiind gata la cel mai mic semu ce-oiu dá.

Êtă, frumósă Emilo, unde-i scopul nostru drept:
Ura séu favórea lumei măne trebue s'astept,
Séu de paricid un nume, séu de un liberator
Cesar — acel de principe séu de un usurpător;
Dela succesul ce-avé-vom măne 'n contra tiraniei
Atérnă gloria nóstră, séu disprețul infamiei,
Căci chiar de-ar vroí poporul ca tiranul lui să mórá,
El e viu — și pân'atunce tot poporul il adoră.
Potrivit séu aspru fie dară ceriul pentru mine:
Séu să me dee pedepsei, séu să me dee la bine,
Roma chiar să se declare pentru, séu in contra mea:
Totul imi va páre dulce apêrând plicina ta.

Emilia.

Nu te teme de succesul ce memoria-ți mănjesce:
Pentru glorie — réu, bine de-o potrivă prețuesce;
Lipsa chiar de fericire intr'un scop așa de mare
Îți periclitéză vieța, insă nu și-a ta onóre.
Privesce nefericirea lui Casiu și a lui Brut:
Strălucirea lor in nóptea uitării a dispărut:
Cu-a lor mórte și-a lor scopuri veđi că încă nu se
curmă?
Nu-i socotim noi mai mult ca pe Romanii cei din
urmă?

Memoria lor in Roma este încă prețióasă,
Pe cât vieța lui Cesar este astăzi uriciósă.
Decă-i domn invingătorul, ei sunt încă regretați
Și doriți de toți aceia care 'n scop le-au fost confrăți.
Mergi pe pașii lor acolo unde onórea te chiémă!
Insă de-ați păstrá vieța bagă pré bine de sémă;
Amintesce-ți de iubirea prin care ne-am amarat,
Că Emilia și gloria-ți este prețul așteptat;
Că-mi datoesci al teu suflet și eu — bunurile mele,
Că đilele ți imi sunt scumpe, că-ale mele țin de ele.

SCENA IV.

Emilia, Fulvia, Cinna, Evandru.

Emilia.

Dar care motiv aduce pe Evandru pe la noi?

Evandru.

Domnule, te chémă Cesar și pe Maxim — pe-améndoi.

Cinna.

Chémă cu mine pe Maxim, Evandre? o sciú tu bine?

Evandru.

Polyclet încă te-astéptă, el e încă tot la tine.
A venit cu mine ênsu-mi, dar voind ca să te cate,
Dibăcia mea fu 'n stare pe a lui a i-o abate.
Te insciințez de frica unei grabnice surprinderi.
El grăbesce.

Emilia.

'Nsciințéză capii unei intreprinderi!
Améndoi . . . și tot odată! . . . sunt descoperiți cum
ved! . . .

Cinna.

Te rog să sperăm mai bine.

Emilia.

Ah! Cinna, Cinna, te perd!

Acești deí, vrénd să ne dee un tiran stăpănitor,
Intré prietinií tei sinceri a pus și vre-un trădător . . .
Nu mai incape 'ndoielă: August tóte le-a aflat!
Cum! améndoi! și-așa 'n grabă hotărîrea s'a luat!

Cinna.

Nu pot să-ți ascund, porunca lui me miră și pe mine,
Dar adese-ori me chémă ca să stau pe lângă sine;
Maxim este ca și mine confidentu-i din 'nainte —
Și noi ne spăriam — póte — ca niște lipsiți de minte.

Emilia.

Mai puțin ingenios fii in a te 'nșelá pe tine

Cinna, nu duce prin asta chinul la extrem in mine.
 Și, fiind că de acuma nu me mai poți resbună,
 Cel puțin sustrage-ți capul, cruță-ți batăr viața ta ;
 Fuși de mânia lui August, el e crud și-așa de rău ;
 Vêrs destule lacrimi pentru mórtea părintelui meu ;
 Nu-mi mai amări durerea încă prin un grósnic chin,
 Pentru-amantul meu, o ! Cinna, nu me face să suspin !

Cinna.

Cum ! să negliji interesul teu și publica pricină
 Pe iluziunea unei panice terori ? De vină
 Să fii eu ? Să m'acuz însu-mi de acesta lașitate ?
 Și să părăsesc eu totul când trebui să 'ndrăsnesc toate ?
 Ce vor țice-amicii noștri decât tu vei fi 'nșelată ?

Emilia.

Dar tu ce-i ajunge decât interprinderea-i aflată ?

Cinna.

Decă sânt spirite josnici care să me vîndă cată,
 Cel puțin a mea virtute nu m'a vindé nici odată !
 O vei vedé lucitoare pe-a prăpastiilor raluuri,
 Incoronată de gloriei, infruntând furtuni și valuri,
 Făcend mai fricos pe August, când mai liber să va
 crede —

Și să-mi tremure de frică mai vîrtos când me va perde.
 Aș deveni suspect — pôte — întărđiand multă vreme.

Adio. Fii curagiosă, de nimică nu te teme :
 Decă trebuie să sufer lovitura ce m'asteptă,
 Voui muri fericit, însă și nefericit de-odată :
 Fericit că-mi perd viața numai pentru-a te sluji,
 Neferice că mor fără pe deplin a te servi.

Emilia.

Da, mergi, n'ascultă de vócea ce 'ndrăsnesc-a te re-
 tine ;

Tulburarea mi se duce, mintea erăși imi revine.
 Țertă-acesta slăbiciune mimei mele ; și chiar
 De-ai vroi să fugi, de-acuma vrerea-ți ar fi însădar :
 August, decă scfe toate, a știut a regulă —
 Și nu ți-a lăsat de sigur nici fuga 'n puterea ta.
 Pórtă, pórtă dar acesta siguranța-așa de mare,
 Demnă de iubirea noastră, demnă și de-a ta născare :
 Mori, de trebuie-a muri, dar mori ca cetățen roman —
 Și prin o frumoasă mórte 'ncoronéză-un frumos plan.
 Nu te teme, după mórte-ți nimic nu me va reține,
 Mórtea ta va duce 'ndată și-al meu suflet cătră tine —
 Și de-aceiași lovitură când va fi să me sfêrșesc . . .

Cinna.

Ah ! permite-mi ca cu totul mort, in tine să trăesc —
 Și permite-mi să sper încă și să mor cu-o voie bună :
 Că vei resbună pe tatăl cu amantul împreună.
 De nimica nu te teme, căci eu n'am descoperit
 Prietiniilor noștri scopu-ți, nici ce-mi e făgăduit,
 Ci, vorbindu-le de Roma, de nefericirea sa,
 Am ucis cu totul mórtea care naște ura ta,
 Ca să nu dee pe față un amor așa perfect
 Rădicat până la culme scopul nostru cel secret.
 Nu-l cunósce decât numai Evandru și cu Fulvia.

Emilia.

Deci cu mai puțină frică me voui duce la Livia.
 Imi rămene încă un mijloc pentru-a cruță capul teu :
 Să lucreze pentru tine al seu credit și cu-al meu ;
 Dar decă-a mea prietinie nu te va puté scăpă
 Că vreu să trăiesc in urmă-ți însfêrșit nu o speră :
 Fac din destinul teu niște regule pentru-a mea sorte —
 Și voui obține viața-ți, seu te voui urmă la mórte.

Cinna.

Ca favórea mea să-ți fie crudă ție nu dolesc.

Emilia.

Mergi, mergi, dar adu-ți aminte numai că mult te iubesc.
 (Sfîrșitul actului in

P u t e r e a U r s i t e i . *

— Doue povesci. —

Nu s'a stins încă la poporul român dintre Tisa și Balcani antica mitologie păgână ! Pretotindenea o poți vedé și auzi. O poți vedé in mult mărețele și classicile datini, ce ilustréză viața Românului și fac din el un popor plin de spirit, de poezie și de estetică. Priviți nunțile, inmormântările și serbătorile poporului nostru ! Ele nu sânt niște obiceiuri seci, ci niște manifestări de religiune și credință, ereditate dela străbunii vechi, in un mod mistic și poetic. Poți auzi antica mitologie, chiar din gura lui Moș Login (Longin) seu din gura babei Agripina, ce fără multă incordare numai se treDESC cu ea pe buze. La lucru véra, la lucru érna — ori când Moș Login îți povestescce cu plăcere snove, basme, fabule, povești despre Marți séra, Strigoi, Fata pădurii, Dochia cu cogiócele, Ursitoare, Fata apei etc.

Despre Ursitoare — Ursite — de curénd audii done povești : Să scriu și acestea ca adaus la celea ce publicasem in anul espirat.

I.

Dice că — așa-mi povestescce Moș Login — dice că mai de mult, tare de mult, in vremile bétrâne, când pe aci pe la noi âmblau Cap — Căinii și Tătarii și oh ! Dómne sânté câte și mai câte limbi păgâne ; când lumea nu mai sciea de atâtea năluciri și nebunii ca ađi, când nu se pomenia nici aceea ca tata să se aibă réu cu feciorul și sócra cu nora, dice că pe atunci și in aceea vreme âmblau prin lumea asta pecătósă niște đine, ce se diceau Ursoi ori Ursitoare, cum ve place mai bine. Și dice că acestea alta de lucru nu aveau, decât când se născce vre-un copil — fată ori fecior, veniau și se puneau la feréstă și acolo incepeau a ursi. Adeca : spuneau cum va fi viața noului născut, bună ori rea ; și spuneau toate, ce in viața va petrece cel de curénd născut.

Și dice că in sat la o casă tocmai se bătea in durerile naserii o bétă de muiere. De diminéța până séra tot s'a incordat să nască acea muiere și tot nu a putut nașce. O apucă in urmă și nóptea ! — — — Vai și amar de omul cu dureri ; điaua mai face ce mai face, dar apoi nóptea e iad peste capul lui. Așa și biéta muiere, ce eră in durerile naserii, n'avea ce să facă, căută să intre in nópte !

Dice că tocmai când se amestecă điaua cu nóptea un domn avut, avut, cât dóră nici el nu scia cât are la casa lui, se abătú tocmai la acea casă unde eră femeia in starea facerii și dice că cerú dela bărbatul acelei muieri, să-l lase de mas peste nópte. Destul, i spuse bărbatul că đeu el bucuros l'ar lăsă, dar să-l ierte de astă-dată că nu pôte, că are tocmai acum ceva lucru mare la casă, că muierea lui tocmai acum e in césul naserii. Dar acel domn avut — pôte așa a vrut Dđeu — a đis ca să-l lase barem afară in curte, căci acum e nópte și nu are unde să-și așede nici calul și să-i dé de mănecare. Ce să facă bietul om, ce să nu facă, dá din cóce, dá din colo, caută să-l lase. Și domnul, decât a intrat in grajd, a dat calului nutreț, l'a adăpat, și apoi el s'a dus in casă să se odihnéscă și el puțin.

Cum am đis, se duce in casă, și se lasă așa inbrăcat cum eră să se odihnéscă puțin pe o lavița ce eră lângă o feréstă.

Eră 12 óre in nópte, când femeia născú un copi-

* Ca adaus la „Sórtea, Fatul și Ursita la poporul român“ publicată de subscrisul in „Familia“ din 1883.

Bunica povestese.

laș mândru și frumos ca un aur. De bucurie mare îndată se și cufundă în un somn dulce și greu; asemenea moșa și bărbatul, cari încă erau osteniți și cari nu au fost dormit până acum nici atâta, cât ai frige un ou. Duce că Domnul de pe laviță încă nu a fost dormit, căci-i sta capul tot la avuțiile cele mari. Și dăce că odată aude domnul avut la ferăsta lângă care eră culcat niște versuri frumoșe, frumoșe ca de ține; și dăceau acele versuri așa: „Copilul ce s'a născut acum, va moșteni toate avuțiile Domnului acestuia, ce-i culcat pe laviță“.

Aceste au fost Ursitorile! Și dăce că Domnul care singur numai a auzit acest cântec al Ursitoarelor și sare, ca și cum l'ai fi împuns cu un cuțit în inimă, de pe laviță drept în picior. Vădând că toți ceialalți dorm ca duși, se culcă eră supărat și supărat cât sta să-l lovescă guta.

Cât ce se crepase de ziua, Domnul se scolară și le face ca și cum nu ar fire supărat și îndată dăce: „Auziți, eu am gândit să-mi dați pe acest copil mie de suflet; ve voui da pe el ce veți cere!“ — „O! Domnule, mare ai grăit, — respunse bărbatul, — da cum să-l dăm și numai pe acesta-l avem și acesta e cel dintău!“

Ei, dar domnul, una, două, să-i dea și să-i dea copilul! În urmă bietii oameni neavând ce face îl dau pentru un preț de 10 galbeni. Apoi domnul plin de bucurie îl ia înfășiat frumos, se sue cu el pe cal și se cam mai duce. Ajunge la o pădure; și dăce că acolo aruncă pe micuțul copilaș în o bortă ca să mără acolo de fôme și de frig, și așa să nu se implinască ceea ce au descântat Ursitoarele la ferăstră.

Ei, dar versul Ursitoarelor sânt a fost, sânt a ramas! . . . Că dăce că pe când eră sôrele cruce amădi, feciorul unui pécuarriu, ce mergea în naintea oilor, a auzit unde-va sberând ceva, și-i se părea că aude vers de copil mic. Odată strigă pe tatăl seu, ce eră în dărptul turmii să vină la el; și venind și oprind oile în loc, ascultă amândoi sberetul necunoscut. În urmă feciorul, de și l'a oprit tatăl seu de a merge, dăcând că da de-i cel necurat, totuș se duce și intră adevăr găsesce în borta unui copaciun un copilaș văietându-se cât îl luă gura. Feciorul îl ia și-l aduce la tatăl seu. Amândoi se miră tare de copilaș și hotărăsc ca să-l țină la ei și să-l crească.

— Măi tată, — dăse feciorul, — i vom da lapte de oiă și așa-l vom laptă până ce va puté mânca și el bucate de cari a dat Dđeu.

Eră veđi bine acea vreme, când feciorul nu dăcea la tată „Dumnia-ta“ ci „Tu!“

— Bine-o fi, — respunse tatăl seu, dar aide mai întău să-l botezăm și să-l facem creștin și om cu lege și Dđeu, că oamenii fără-de-lege și Dđeu imi sânt mai urăți decât diavolul, că de diavol îți faci cruce și se duce.

Și îndată-l duse la un isvoraș limpede ca lacrima, îl cufundă 'n apă de trii ori — și de loc fu botezat și în botez căpăta numele de „Aflatul“, căci aflat a fost. Apoi scii colea, dascălul meu, Dđeu să-l ierte, că cântăreț și cărturariu mare ce mai eră, încă me învățase că și Moisa pe care fata lui Faraon l'a scos din apa Nilului, primi numele de: „Scos din apă“. Chiar așa și copilașul pe care l'a aflat în bortă încă s'a numit: „Aflatul“, căci ce nume mai bun, rogu-ve, i-ar fi putut da niște pécuarri, cari ec'asă au fost pécuarri, cum a dat Dđeu și nu popi cu multă procopselă și cetanie.

Pe Aflatul pécuarrii îl due la stână, îl țin pe brață ca pe al lor, îl culcă pe ierbă môle, ce eră în loc de legăn: când plângea, i dedeau lapte de oiă, ori i dăceau

cu doinașul flueraș pécurăresc, și puțutul de copil a dormia suridând ca un ângeraș.

A crescut mare, în o și ca în două, în două ca în nouă, în nouă ca în o lună și în o lună ca în un an. Și creșcea și creșcea, par că ve de și achii cum crescă și-i eră un copil și un băiat.

A fost băiatul și se bat-jocori în sberet cu oile, a sutorce oile, a se călări pe berbeci cari îl ține și dedeau jos ca de odată; învățase încă diavolul de copil a dăce binisor și în iluer. Hei, hei, par că ved cât de fericit a putut fi acel băiat, acolo pe la oi, pe ritul cu florile, în codrul infrundit; că nu-i vieță ca la câmp, nu-i vieță ca în codru și ca în pădure și đeu dăce apoi nu-i vieță mai frumoșă ca vieța de cioban, că și dascălul meu Partenie Dđeu să-l odihnescă, cât eră lumea, îl auđiam cântând:

„Măi ciobane dela oi,
Tu n'ai grigi și n'ai nevoi,
Tu te culci pe pat de flori
De cu sêră până 'n țiori,
Măi, ciobane măi!“

Asta eră horea lui Partenie, fie iertat, că ce vers mai avea, de nu-ți trebuia nici de bêt nici de mânecat, numai să-l fi tot ascultat cum cântă; o! Dđone, apoi nu-i stă mai bine la cărturariu, ca atunci când scie cântă cum a scit Partenie.

Destul . . . În spuneți-mi unde am lăsat, că am uitat grăind de horea lui Partenie! . . .

Lăsați acum că sciu! . . . Așa dară Aflatul trăia pe lângă oi fericit și indestulat. Nu avea nici o grigiă, nu avea nevoi, nu avea supărări . . .

Tata și mama lui erau pécuarrii, oile, codrul și isvorul i erau prietinii; drăguța lui eră fluerașul și bota pécurărescă!

Eră de 15 ani; ei — dar atunci care eră de 15 ani, eră ca cel ce acum e de 20. Așa eră vremea pe atunci . . . Hei, hei, pe vremea mea, nu mai departe, când eră feciorii de 17 ani, erau buni la catănie, unul ca unul. Astădi pôte că și Dđeu bate pe oameni, că dđone rei mai sântem!

Dăce că tocmai când Aflatul eră să implinască 18 ani, pe la stână se abătă un domn căare pe un cal și calul eră ca și un smeu.

Eră sôrele tocmai la mijlocul ceriului și oile pécuarriilor trăgeau și se apropiu de staul.

Pécuarrii veniră înaintea turmii, er după turmă venia Aflatul cu bota pe umăr dăcând în frunță. Și dăcea în frunță așa de mândru, și așa-i sta de bine, cât să-l fi veđut vre-o fată, ar fi murit îndată după el.

Eră frumos Aflatul și eră un drag de fecior scii colea cum sânt și între feciorii noștrii de Român câte unul, de stau să mără dđonele dela oraș când i ved.

Pécuarrii din naintea turmii, cât ved domnul și alérgă la el și se pun la povești cu dđensul. Vorbesc mai de oi, mai de pășune; mai una, mai alta, scii cum vorbesc oamenii. E de insemnat, că turma cea mare eră a domnului și pécuarrii încă erau a Domnului.

În un târđiu pécuarriul cel bătrân incepe să strige:

— Măi Aflat, măi, dă să vină oile că e amădi, de nu a și trecut!

— Ce Aflat aveți voi pe aci? — intrăbă domnul uimit.

— D'apoi ec'asă, de mult, de mult, am aflat un copil, scii dta Domnule, aruncat cine scie de ce muiere ori om fără suflet, noi ca creștini, făcându-ni-se milă de el, l'am luat, l'am botezat și i-am dat numele: „Aflatul“; și trăiesce de atunci cu noi și mai ajută și el pe lângă acăsta turmă.

Domnul la astă vorbă, se infocă și se imfla ca un

broscioiu, că-și aduse aminte, că Aflatul e copilul aruncat de el, și se miră cum de n'a murit, și-și aduse eră aminte de Ursitoare.

Aflatul vine cu turma, domnul se uită la el; și Aflatul eră un voinic și fecior numai ca el.

— Măi pĂcurari, sciiți voi ce?

— Scim, domnule, decă ni-i spune, — respunse pĂcurariul cel bĂtrân.

— Eu am socotit sĂ-mi dați mie țe Aflatul; tot atĂta, am 200 stupi, o fi bun sĂ aibă grijă de ei.

— Pune-ți pofta 'n cuiu, sĂ ne ierți domnule, cĂ bine ar fi ȕeu, noi sĂ grigim atĂta de Aflatul, de cĂnd a fost numai ca un cucuruz, pĂnĂ acuma cĂnd e ca o rudă de car de mare și apoi sĂ-l dĂm dtale! FerescĂ-ne DĂeu de una ca asta! PĂte ședĂ aci cu noi ce vom mĂncĂ noi va mĂncĂ și el și de vom peri noi și el va peri. Apoi nu cred sĂ se despartĂ nici el de noi; e invĂțat cu noi de mic, și nu cred cĂ nu ar și muri de dorul nostru, de dorul oilor și al stĂnii.

— Auȕi ce Moș Solovestru, 20 galbini, pune-i in șerpariu și sĂ facem tĂrgul!

— D'apoi ce, mĂi tată: 20 galbini! 10 ai mei, 10 ai tei. Aflatul nici cĂ plĂtesce mai mult, — rosti Axente, feciorul pĂcurariului.

Ei și galbinii și banii sĂnt lĂcomșoi, mĂncĂ-i-ar focul; Juda pentru 30 de arginți a vĂndut pe Christos, DĂmne ertĂ-ne și nu ne lĂsĂ; d'apoi acești doi pĂcurari sĂ nu fie vĂndut pe Aflatul?! Ba l'au vĂndut tot cu fuga cĂnd zĂrirĂ gĂlbĂnușii jucĂnd in mĂna domnului bogat.

— MĂi Aflat, Ăn vino incĂce! — strigĂ indata bĂtrĂnul Solovestru.

Și Aflatul vine.

— De acum, dragul tatei, nu mai ești al nostru; ești al domnului acestuia, — ȕise Solovestru.

— Și Aflatul, unde nu prinde a se vĂieta, unde nu prinde a se aruncĂ de pĂmĂnt și a plĂnge de tremurĂ cĂmĂșa pe el și ț-ar fi fost milĂ numai sĂ-l veȕi. S'a rugat destul Aflatul de Solovestru, ca sĂ nu-l deie la acel domn, bunĂ minte cum s'a rugat și Iosif de frații sei ca sĂ nu-l vĂndĂ la I-mailteni. Dar ce, pofta de aur și de bani nu scie de milĂ. Și Aflatul n'ĂvĂ ce sĂ facĂ, decĂt sĂ se dea domnului.

Și ȕice cĂ domnul scriscĂ acolo pe genunchie indata o carte la uiera sa, Ăr in carte erĂ scris cĂ indata ce va sosi acel ce duce cartea la ea, indata sĂ-l și otrĂvescĂ. Cu cartea trebĂ sĂ mĂrgĂ Aflatul și pe el trebĂ sĂ-l otrĂvescĂ.

Bine — — — Aflatul ia cartea, Ăr domnul i arĂtĂ colo pe un deal o curte frumĂsĂ, frumĂsĂ; i spune ca numai decĂt sĂ mĂrgĂ acolo cu cartea și sĂ o dea la dĂmna sa, cĂ de nu, i va stĂ capul, unde-i stau picĂorele, și picĂorele unde-i stĂ capul. Domnul dupĂ acestea se sue pe cal și merge sĂ-și vĂdĂ bunurile, ce le avea la 12 sate.

Ce avea sĂ facĂ Aflatul, decĂt sĂ asculte?!

Ș-o ia Aflatul pe picior, cu cartea in mĂnĂ și se grĂbesce sĂ ajungĂ la curtea domnului. CĂnd erĂ la mijloc de cale, așĂ-l lovesce pe sĂracul o sete, cĂt i se uscascĂ și inima in el. Mai merge cĂț-va pași și ĂtĂ cĂ dĂ de o fĂntĂnițĂ cu apĂ rece și limpede. Aflatul pune cartea pe marginea fĂntĂniței și se plĂcĂ apoi sĂ bĂ apĂ. DupĂ ce a beut de-ajuns apĂ, fĂrĂ a se mai uitĂ la carte, se lasĂ pe spate, sciiți ca pĂcurarii și tĂlharul de somn ĂtĂ cĂ se și acatĂ de el. Și dĂrme, dĂrme; și trage un pui de somn mai dulce dĂrĂ și ca dragostea, mĂncĂ-o-ar focul!

Din intĂmpleare — pĂte așĂ a vrut DĂeu — trec pe lĂngĂ acea fĂntĂnițĂ doi cĂlĂtori. AmĂndoi sciau scrisĂre. ĂtĂ cĂ zĂresc cartea Aflatului de pe marginea isvorului. O ieu, o cetesc și se uimesc. Se gĂndesc

puțin, cĂt se gĂndesc, apoi unul din acei doi cĂlĂtori iee cerusĂ și hĂrție și scrie o alta carte, pe ceea insĂ, in care stĂ scris cĂ pe Aflatul sĂ-l otrĂvescĂ, o rumpe tot fĂrime.

In aceșta carte el scrie: In minutul ce va ajunge acest flĂcĂu cu cartea, iubita mea grofĂiĂ, tu indata sĂ-l și cununi cu fiica nĂstrĂ. Eu nu pot veni acum in data. Tu sĂ faci aceșta, cĂ de nu, bine nu va fi!*

AșĂ a scris acuma, Ăr de desupt a pus numele grofului, adevca a domnului avut, cĂ erĂ grof și ĂncĂ nu ve-am spus pĂnĂ acum.

CĂlĂtorii apoi se depĂrtarĂ, puțin dupĂ aceea Aflatul se scĂlĂ, se intinde una, se șterge la ochi, apucĂ bĂta și ia cartea de pe fĂntĂnițĂ. Veȕi bine cartea nu erĂ acea pe care o a fost scris domnul cel avut. Aflatul ajunge la curte, dĂ cartea dĂmnei, dĂmna o cetescce, se tremurĂ și se cĂtrĂnescce; dar fĂrĂ a lĂsĂ sĂ trecĂ vreme baremi cĂt ar sĂri un cocoș peste gard, chiamĂ pe popĂ, popa vine, cununia se face intre Aflat și fata domnului numitĂ „MĂndra țĂrii“, cĂ mĂndrĂ erĂ și de mĂndrenia ei se minunĂ un corn de lume.

Aflatul fu cununat cu MĂndra țĂrii, cĂ așĂ a sunat scrisĂrea.

Se fĂcuse. La curte tot veselie, de ai fi vrut sĂ tot trĂiesci și groful vini acasĂ.

— Dar ce e asta, pentru numele tatĂlui din ceriu? — intrebĂ el ca un nebun.

— Ce sĂ fie, te-ai imbĂtat inainte de vreme! — respunse dĂmna lui. Nu scii tu ce ai scris, Ăn uitĂ-te aci, — ȕise dĂmna arĂtĂndu-i scrisĂrea.

Și domnul vĂȕĂnd scrisĂrea și numele lui de desupt, nu ȕise nimica, adevca și de ar fi vrut sĂ ȕicĂ ceva, nu avea ce. Se prefĂcĂ cĂ și el e in voie bunĂ, prinde și el a jocĂ și a-și face voia bunĂ, veȕi bine ca la nunta fetei sale; ei dar numai inima in el sciiĂ, cĂt erĂ de necĂgit.

— A dracului intĂmpleare! OĂre eu sĂ fiu scris așĂ in carte, ori ce sĂ fie, nu me pot pricepe?! Firea-ți a dracului Ursitoare, cĂ n'am creȕut sĂ fiți atĂt de blĂstĂtĂmate; dar lĂsați, cĂ in colea vi-Ăți și dat de om!

AșĂ ȕicea in gĂndul seu domnul.

Nunta se sparge, Ăspeții se duc pe la casele lor, mirii remĂn singuri și apoi se veselesc și ei ca pĂrechile cele noue.

In ȕiua urmĂtoĂe, domnul se scĂlĂ de odatĂ cu gĂinile, se duce la ingrigoorul peste viile lui, i poruncescce aspru cĂ cine va intrĂ de acĂ inainte in viile lui, sĂ-l impușce.

SĂra dupĂ cinĂ, domnul ȕice cĂ așĂ ar mĂncĂ niște struguri. GĂnerele seu, Aflatul, la asta vorbĂ și apucĂ o corfĂ și se duce sĂ-i aducĂ struguri. Bucuria domnului cĂ gĂnerele seu va fi pușcat, Ăr Ursitoarele vor fi date de minciunĂ.

Dar de unde, cĂnd gĂndiĂ așĂ, ĂtĂ cĂ Aflatul și vine cu corfa plĂnĂ de struguri. Domnul nu pricepea asta. Se și duce indata, nĂptea, la ingrigoorul de vii sĂ-l pedepsĂcĂ și batĂ. Dar fu pedepsit destul de rĂu, cĂ fiind nĂpte, cĂnd intrĂ prin strunga vieii, zĂrindu-l ingrigoorul carele nu vĂȕuse cĂ-i el, de loc il impușcĂ.

Aflatul a remas de aci in colo moscean peste tĂte avușile socrului seu.

Bine și drept ați ursit Ursitelor drepte.

II.

ȕice cĂ la o casĂ in un sat tot arse lumina și nu se stinse mai tĂtĂ nĂptea. A trebuit sĂ fie ceva lucrul mare la acea casĂ, cĂci țĂrenii nĂștrii nu dorm nĂptea cu lumina ca domnii cei mari, nici nu scriu tĂtĂ nĂptea ca necĂgiții de cĂrturari, ce trĂiesc din pĂnĂ.

Ce lucru mare a fost alta, decât că muierea din acea casă tocmai eră în césul facerii. Sërmană muiere abiă în diuă născu un prunc. Și dîce că tocmai când l'a născut, Ursitórele au și fost la ferestră și plîngeau și se dăoliau de mila copilașului.

— Plîngem dêu noi, — strigară Ursitórele — că copilul acesta, ce se născu acum, s'a născut în minutul cel mai blăstemat și mai rêu, el va omori pe tatăl seu și va luă pe muma sa.* Așă prorociră Ursitórele și apoi se făcură nevădute.

Dîce că aușind bărbatul și femeia, acest descântec al Ursitórelor dela ferestră, au uimit de jumătate și totă bucuria ce o aveau s'a făcut în un nor negru.

— Baremi să nu se fi întemplat una ca asta, să vină afurisitele de Ursitori și să ne ursescă asta! — dîceau sërmanii părinții.

Dar ce să te faci, așă s'a întemplat să vină Ursitorile și să le cobescă a rêu și apoi dêu! dêu! cele întemplate nu le poți face neintemplate!

Se supără și se supără și eră se supără părinții pruncului. Ce să facă alta decât să omorâ copilul până e mic și să nu se întemple ceea ce au prorocit Ursitorile, ce nu s'a mai întemplat, ca el să omorâ pe tatăl seu și să se căsătorească cu muma-sa?

Dar să-l omóre le eră milă și se temeau de Ddêu! Ce să facă? După multă socotelă au gândit să-i facă o lădiță și să-l lase apoi pe apă să móră el singur.

În grabă fac lădița, în lădița aședă pruncul și apoi cu lacrimile în ochi o lasă pe apă în jos.

Și se duce lădița și se duce, Ddêu știe câtă vreme!

În un loc niște pescari vîd ceva plutind pe apă.

Îndată și alergă pescarii la lădiță, prind. și în lădiță află un copilaș plîngend. După multă socotelă un pescariu se legă că el va ține copilul, căci dîcea el: „Acasă mai am un copilaș tocmai de o măsură cu acesta, l'oi duce și pe acesta acasă la mine și așă voi avea doi“.

Așă a dîs, așă a și făcut!

Veni vremea, când copilașii erau mari, ei își dîceau frați, se jocau împreună, se mai și băteau, veđi bine ca copiii. Dîce că odată se duc ambii copii la riu să se scalde. Se scaldară cât se scaldară, dar copilul cel scos din apă, eșind din apă pe țermure dîse fratelui seu:

— Remas bun, frate; eu me duc, că mi-a spus mie ómenii că tu nu-mi ești frate și tata și mama — nu-mi sînt tată și mamă adevărați; alt tată și mamă am eu, ómenii imi povestesc, că pe mine m'a scos tatăl teu din apă. Remas bun, eu me duc!

Și s'a dus și s'a dus multă lume și împărăție, ca Ddêu să ne ție; și a ajuns în un sat și în satul acela s'a băgat slugă. Cinci ani întregi a ședut el ca slugă în acel sat și dîce că începă a se apucă junișan.

Ce-i vine lui odată în cap, ce nu-i vine, că el lasă pe stăpân și se duce la un sat unde el ar află vii și acolo să se bage ingrigitoriu peste vii.

El se și duce și dîce, că află un sat cu niște vii ca acelea, în cât să te fi tot mirat. Dîce că erau niște drăguți de struguri mai așă de mari și de grași doră ca cei din Chanaan.

— Măi ómeni, — strigă de odată junele nostru, — nu ve-ar trebui un ingrigitoriu peste vii, că vîd că aveți multe și frumoșe vii!

— Ba trebui dêu, — respunseră ómenii, — că chiar acum ni-a murit ingrigitoriu peste vii, vrei doră tu să fii?

* Poporul român are o mulțime de povești și basme, în cari mitologia elină și romană se oglindesc viu și clar. În povestea presintă cine nu vede scena lui Edip, fiul Jocastei?

— Vreu! — respunse junele.

— Bine, — dîseră ómenii, — numai să ai bi grijie că numai o bóbă de va perî, va fi vai de capul teu

— Nu-mi pasă, — dîse erăși junele. — dați-mi numai pușcă bună, că nu cred eu că se va apropiă nici pasere, de cum om!

Și dîce că junele acesta s'a băgat ingrigitoriu de vii chiar în satul acela de unde era el, și unde trăiau încă părinții lui.

Odată tatăl seu dîse:

— Tu femeie, eu me duc la vie să incerc ingrigitoriu cest nou și să vîd decă e așă harnic precum îl laudă toți ómenii din sat; me duc să vedem că zărim'a, când m'oi apropiă de vie!

— Păzesc-ți lucrul și nu mai face atâtea năluciri, măi băbate, — respunse femeia lui.

— Ba, eu me duc, dêu eu!

— Du-te, du-te, — dîse femeia, — că de ai ști tu ce vis am visat astă nópte, mai dîc că nu ți-ar scăpa a te duce să incerci ingrigitoriu peste vii.

— Și totuș, ce vis ai mai putut visă tu femeie siabă la minte? — întrebă bărbatul.

— Ce vis? Bătă-te crucea, nu-ți bate joc de visuri, că nu-ți stă bine! Am visat băbate chiar la međul nóptii, că erai la câmp și te-a trăsnit! — dîse femeia lui, făcendu-și cruce.

— O! femeie, trăsnetul ca și pușca în vis însemnă veste, — respunse bărbatul ridend de jumătate.

— O fi dêu aceea veste, că vei păți ceva; eu voi audî pătenia ta și veste va fi aceea, — dîse femeia cam supărată.

— Da ce să pățesc? Am umblat nóptea și nu am pățit nimica, dar apoi acum că e dîua!

— Măi băbate, ședî acasă și nu te duce, lasă că vei merge mâne; mie gîndesci că-mi spune cineva să nu te las să mergi, că tu nu mergi a bună și-ți faci de cap, — dîse erăși femeia și mai intristată.

Ei, ei, dar ce e ursit să pățesci, tot pățesci, ori cât să te feresci.

Écă așă și aci, ori cât l'a ținut femeia pe bărbatul seu să nu mîrgă la vie, el totuși s'a dus ca să fie impușcat de mâna feciorului seu: căci așă i-a fost ursit să petrecă.

S'a dus dară omul, și îndată ce a pășit în vie, vîdendu-l feciorul seu, care păzia via, a și tras cocoșul și cât ai bate în palme, îl doborî la pămînt. Îndată se implî tot satul. A audî și femeia care și pică de supărare.

Feciorul din minutul acela trînti pușca la pămînt și se duse până în orașul de aprópe unde se băgă slugă.

Femeia remasă vîduvă în sat, neavend bărbat, își vîndu puțina stare ce mai avea și se duse și ea în orașul de aprópe și dîce că se băgă servitóre tocmai în acel loc unde se băgă și acela, care a impușcat pe bărbatul seu.

Și dîce că servitóre și cu servitoriul dela o vreme începură a se iubi unul cu altul; și în urmă se și căsătoriră.

Trîind ei împreună, firesse că începură să povestescă multe; fie-care își spuse pățaniile sale. Muierea spuse că a avut un copil pe care l'a aruncat pe apă în o lădiță, de frică să nu se implinescă descântecul Ursitórelor.

Atunci bărbatul ei căđu la pămînt, spunend că el e acel copil. Muma sa adeca femeia sa leșină și muri îndată. Er fiul ei se duse, se duse prin lume, neaflându-și loc pe pămînt, bună minte ca sëracul Cain.

Drept ați prevestit Ursitórelor drepte!

Nestatornicia bărbaților.

Nimica nu e statornic în lume, cu atât mai puțin bărbatul, pe care și o femeie e în stare să-l învârtască după plac.

Da, bărbații se schimbă des, nu numai în politică, ci și în viața conjugată. Totă viața lor nu e decât o schimbare vecinică.

Un observator a însemnat epocile mai importante în istoria schimbării bărbaților. Etă acești stâlpi ce denotă fie-care câte o direcție nouă.

Până la anul al 16-le, tinerii întrebunțază multe briciuri și citesc o mulțime de romanuri de senzație.

La anul 17 încep a profesa amor „etern”, fac poezii lirice, declamează, învârtă a cântă și fumază înghițind fumul.

În etate de 18 ani își cultivă cu multă grige musteții, călăresc, ducelează, se exercită în bețură, vreau să se impună pentru amanta lor infidelă, dar totuși nu se impună.

În al 19-le an poartă cravată naltă, își spălesc peștii și țin două amante.

La anul 20 încep a vorbi de căsătorie, dănteză cu plăcere și stimează pe toți oamenii într’atâta, încât glumesc și cu cameristele.

În anul al 21-le se ’namoréză de vr’o nevestă și vorbesc cu despreț despre căsătorie.

În al 22-le vorbesc cu plăcere despre cai și despre cărțile de joc, se laudă cu niște scrisori de amor și dică că au primit cadouri dela cutari mâni frumoase.

La 23 ani arată o colecțiune de pîr de dame și vorbesc numai de resigațiune.

În etate de 24 ani numai pentru spirit iubesc cutare femeie, desprețuesc frumusețea și nu mai dănteză.

La 25 ani consideră mai mult banii, decât frumusețea, cumpără câni și mai multe pipe.

La 26 ani protegeză vr’o artistă, pe care o laudă tuturor; încep să lucreze nițel și se plâng de lucrul cel mult.

La 27 ani se presinteză în toate locurile publice de petrecere, laudă toate femeile și câte odată gândesc se rios la însoarăciune.

În anul al 28-le încep a devini serioși, își scrutéză cu atențiune partea de dinapoi a capului, decă nu se ivesce încă pleșuvia și de multe ori se plâng că sînt bolnavi.

La 29 ani le-ar plăce să se ’nsore cu o fată care scie să fierbă bine și să ingrigescă de bolnavi.

Ajunși în al 30-le an, ei găsesc astfel de ființă; cu frică și cu grigi o conduc la altar și două săptămâni d’ce nevestei lor „ângerăș”.

La 32 ani încep a simți urit acasă și câte odată par a fi geloși.

În anul 33-le se adreséză nevestei lor, pronunțându-i numai numele de botez; ei găsesc supă în toate țilele mai slabă și spun, că a merge la teatru séu la bal e un ce ridicul.

La 34 ani nu vorbesc pré favorabil despre căsătorie, tratéză grigi casnice și spun nevestei să le rărescă perii suri.

La 35 ani se ’namoréză de o femeie tineră; acasă ei sînt indispuși, se certă și tratéză réu pruncii și servitorii. Decă nevesta lor cere o sărutare, ei murmură mînios: „Eh! lasă-te în sfârșit de obiceiul acesta urit!”

În anul 36-le au câte un prieten bun, care face curte nevestei lor și învidieză fericirea lor conjugată. Sêra nici odată nu sînt acasă și nu se tem de un pocal doue de vin.

La 37 ani vorbesc mult despre crescerea pruncilor, despre cheltuelile multe, dar nici odată nu cumpără nevestei lor vr’o panglică nouă.

La 38 ani suferă de rheumă în cap și suspină astfel: „Muierea într’atâta-mi umple capul cu vorbele sale, încât nu pot să rămân acasă”.

La 39 ani își redoresc anul al 25-le, devin judecători de morală și câte odată pécătuesc în secret.

În etate de 40 ani încep a murmură, și cât trăiesc nu încetă d’a murmură, de-ar trăi o sută de ani.

Rosa Trandafir.

Bunica povestese.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 585. —

Timpuri fericite, timpuri trecute ale copilăriei, când viitoriul ne părea atât de frumos, când ascultam cu drag poveștile bunicii!

Ați trecut de mult și ați dus cu voi tot farmecul unei vieți pline de fantasii.

Dar ne-ați lăsat suvenirea, care ne încălzește sufletul și care ne revocă în memorie epoca de aur, când nu simțeam decât plăcere și bucurie.

Asemene suvenire ne remprospetéză ilustrațiunea din numerul presinte. Bunica povestese . . . nepoței ascultă . . . par că simțim și noi farmecul ce respândesc acele povești.

I. H.

Literatură și arte.

Un volum de basme. Dl Dumitru Stănescu va publica în Bucuresci la începutul lunii viitoare un volum de basme, culese de dsa din gura poporului. Colecțiunea acesta va fi precedată de o prefață scrisă de dl dr. Gaster, care a publicat deja mai multe studii literare și e colaborator al Revistei dlui Tocilescu. Cu bucurie vedem, că de un timp încoci culegerea poveștilor populare ia o direcțiune din ce în ce mai serioasă, căci astfel literatura noastră se îmbogătesc cu adevărate comori, cari i înalță prețul. Decă și colecțiunea dlui Stănescu este făcută cu critică, ceea ce trebuie să presupunem despre o carte, căreia dl Gaster i scrie prafața, de sigur are să facă un serviciu literaturii naționale.

Calindarul diecesei aradane pe 1885 a apărut sub titlul: „Calendariu pe anul dela Christos 1885”. Afară de partea calendaristică, conține șematismul mitropoliei ortodoxe-orientale române din Ungaria și Transilvania și al diecesei Arad; apoi lecture sub titlul: An nou vieță nouă; Cam pôte cineva orbi, învâțatură pentru cei pățiți și pentru cei ce nu vor s’o pățescă, de dr. G. Vuia; Omul pățimaș; Poesii de M. Eminescu, Veronica Miele; Cunoscințe de economie; Glume și nu pré. Prețul 30 cr.

Doi discursuri. Din Cernăuți primiram o broșură ce conține doi discursuri rostite de dl Ion al lui G. Sbiera, la prelegerile publice arangiate în Cernăuți de Societatea pentru cultura română în Bucovina. Primul discurs poartă titlul: „Puterea graiului național” și al doile: „Însemnătatea teritoriului național”.

Catechism. La Blaș în tipografia seminariului a apărut: „Catechismul religiei creștine-catolice” pentru I—III clase gimnasiale, de Simeon Micu, profesor de teologie. Lăsăm competenților să se pronunție asupra valorii acestui catechism „catolic”, care ni se pare că

e destinat pentru „greco-catolici“, noi observăm numai atâta, că acela ar pute fi scris mai curat românesc pentru niște băieți din cl. I. Prețul unui exemplar legat e 85 cr.

Diaristic. La Pitești a apărut un diar politic cu titlul „Pitești“, promițând a eși odată pe săptămână.

Teatru și muzică.

Dra Carlota Leria, cu concursul d-ului Vicol, a dat un concert la Galați în sala teatrului cel mare. Succesul doșorei Leria a fost strălucit, dice „Galații“. Stăpână pe vocea sa și cu cunoscuta sa putere de artă, s'a achitat în mod admirabil de părțile cele mai dificile ale repertoriului de concert. Dra Vicol, de asemenea, are un talent incontestabil.

Dra Bârșescu va jucă în curând în tragedia: „Harold“ de Ernest v. Wildenbrüh, care se va reprezenta cu mult studiu în teatrul de curte din Viena. În această piesă vor jucă: Lewinsky, Strassman, Robert, Halenstein și Devrient. Artistă noastră va jucă rolul Adelei.

Diletanții români din Făgăraș au dat sâmbătă la 24 noiembrie o reprezentație teatrală, care a mulțămii pe toți și la care a asistat un public numeros. Această jună societate a dat deja mai multe reprezentații și are mare înținerire asupra vieții sociale din Făgăraș. În decursul acestei erii, ea va mai arangia încă asemenea serate plăcute.

Librete de opere. A apărut în editura librăriei universale Leon Alcalai în București: librete pentru opere traduse în românește: Africana, Aida, Bărbierul din Sevilla, Ebreca, Ernani, Faust, Haiducii, Lucia Lamermoor, Lucreția Borgia, Macken, Maria de Regina, Norma, Robert Diabolni, Figoletto, Semeni, Trevalor și Traviata. Prețul fie-cărui libret câte 50 bani.

Un chor mare „România“ află, că diriginții tuturor corurilor vocale din București, cari aparțin societății „Uniunea chorală“, toți foști elevi ai dlui Ed. Wachman, au luat laudabila hotărîre de a forma un chor de peste 100 persoane, care să participe cu bucăți chorale la concertele simfonice, ce se vor da la primăveră de profesorul lor.

Teatru în sala Bosel. Societatea dramatică de supt direcțiunea dlui Hagiescu, care dădea reprezentații sale în sala „Orfeu“ d-n București, le dă acum în sala Bosel.

Opere italiene din București va plecă în curând în vacanță. Stagiunea a reușit foarte rău, publicul a rămas puțin și originică mai mult teatrul Național, tocmai pentru că a trecut. Ba în sâmbăta trecută artiștii teatrului Național au dat o reprezentație teatrală în beneficiul trupei italiene. Acesta este un avertisment destul de lămurit ca să nu se mai cheltuiescă paralele cu trupe italiene (?) străine, ci să se formeze în curând o trupă de operă română. Puteri sînt de ajuns, căci talentele române sînt aplaudate prin străinătate; dar trebuie ca direcțiunea să ia conducerea întruinirii tuturor puterilor musicale.

Iubileul Adelinei Patti. Se scrie din New-York următoarele diarelor germane cu privire la iubileul Adelinei Patti. A doue-deci și cincea aniversară a debutului dnei Patti la operă s'a serbat la 26 ale lunii trecute în Academia de muzică, unde a cântat pentru prima oară în anul 1859. Eră de față un public din cel mai numeros și mai ales. S'a reprezentat Marta. La finele reprezentației, membrii trupei de operă au format un cerc pe scenă și în mijloc a apărut o muzică militară, care a cântat un marș, compus de dna Patti acum vr'o dece ani. În fundul scenei apărură un vultur

de flacări cu inscripțiunea: Patti, 1859—1884; marșul, în urma cererei publicului, a fost cântat de doue ori. Dna Patti mulțumi prin câteva cuvinte. Afară din teatru s'a organizat un cortegiu, în capul căruia s'a pus muzica militară, în urmă venia apoi dna Patti într'un splendid echipagiu, apoi veniau directorii academiei și un public compus din mai multe mii de persoane. Serbarea s'a terminat printr'un banchet.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Mostenitorul de tron Rudolf* a venit în săptămâna trecută la Budapesta, unde a presidiat în o ședință a comitetului de redacție pentru partea ungară a monografiei Austro-Ungariei. — *Regina Elisabeta a României*, foarte cunoscută în Rusia prin lucrările ce a publicat supt numele de Carmen Sylva, este așteptată la Petersburg, venind din Stockholm, pentru a face cunoștința principalilor literați ruși. — *Dl Beniamin Densușian*, vicar în Hațeg, a fost numit canonic prebendar la capitulul din Lugos.

Hymen. *Dl Alesandru Cheseli Dragomir* s'a fidanțat cu domnișora Camilla Papp din Cluș. — *Dl Augustin Gasparovskiy*, oficiant regesc de poștă în Caransebeș, la 4 dec. st. n. ș-a serbat cununia în biserică greco-română din Budapesta cu dra Hermuna Steckoff; ea nași au funcționat, din partea miresei dl George Opra candidat de avocat, din partea mirelui dl Alfred Gégi oficiant de finanțe; ér actul cununii fu săvârșit de dl Ioanichiu Miculescu, paroc român în Budapesta.

— *Dl N. Demetrescu Maican*, comandantele flotilei române, în joia trecută ș-a celebrat la Galați cununia cu doșora Maria Palu. — *Dl Ioan Stăin* teolog absolvent al liceului românesc, la 7 decembrie st. n. s'a căsătorit cu doșora Raehna Cămin, fiica dlui Ioan Cămin învățator pensionat în Varadia. — *Doșora Sabina Brătian*, fiica dlui prim-ministru al României, s'a logodit, duminică seara, la 25 curent, cu dl C. Cantacuzino, doctor în medicină dela facultatea din Paris, frate cu directorul general al căilor ferate române.

Adunare generală. Reuniunea pentru înființarea unei școle române de fete în Oradea-mare, în 31 decembrie st. v. d. a. la 5 ore va ține adunare generală în sala mică a otelului „Arborele verde“ din Oradea-mare, la care conform § 9 al statutelor avem onóre a invita prin aceste pe toți membrii reuniunii. Obiectele adunării generale vor fi: a) Raportul și rațiociniul comitetului, b) votarea speșelor anuale, c) propuneri eventuale și d) defigerea locului și timpului pentru adunarea generală viitoare. Oradea-mare, din ședința comitetului ținută în 10 decembrie 1884. *Teodor Kövály* președinte; *Silviu Rezei* secretar. Celelalte foi române sînt rugate a reproduce acest anunț.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a trimis deja în toate părțile sorturile loteriei sale, ca toți cei ce vor a cumpără, să le afle îndemână. Sigur, că publicul român va sprigini cu căldură acesta întreprindere, pentru care a și contribuit atâte obiecte frumoșe și prețioșe. „Femeia română, dice apelul comitetului semnat de dna presidentă Maria Cosma și de dna secret. Anastasia Toma, ne-a deobligat mult prin generositatea sa, acum apelăm mai cu sémă la dărnicia bărbatilor și cu deosebire a bravei noastre inteligențe, rugându-o ca prin cumpărarea sorturilor să ne înlesnescă desfacerea loteriei“. Un sort costă 50 cr. și se află de vânzare și în redacțiunea noastră. Tragerea se va efeptu la 12 jan. 1885 st. n. Numerii trași se vor publica și în foia noastră.

Școlă română mai naltă pentru fete în Sibiu. Precum se știe Asociațiunea transilvană a ho-

lărit încă în adunarea dela Braşov să 'nfiinţeze o şcoală însoţită cu internat pentru creşterea mai naltă a fetelor române. Spre a se construi un edificiu nou, Asociaţiunea a publicat un concurs pentru cel mai bun. S'au prezentat 9 lucrări, dar şi cea mai bună întrece suma votată spre acest scop. Planul cel mai eficient preţinează 52,217 fl., cel mai scump 81,159 fl. Comitetul Asociaţiunii are să hotărăască în curând în cauza aceasta.

Serată literară la dl T. Maiorescu în Bucureşti. La serata literară de sâmbătă, dela dl Maiorescu, eră adunată multă lume. S'a citit, ţice „Rom. Lib.“, o scrisoare a generalului Manu către „Convorbirile literare“, prin care se rectifică unele cifre din scrisoarea dlui Ion Ghica către Alecsandri, în privinţa imprumuturilor, dar în care se face şi polemică politică personală, ce nu poate să intre în cadrul „Convorbirilor“ dela Iaşi. Dl I. Negruzzi a citit pe „Epaminonda“, operetă ce se va represintă, în ianuarie, pe scena teatrului Naţional, cu muzica compusă de simpaticul maestru Caudella. Dl Duiliu Zamfirescu a înveselit pe cei de faţă cu o satiră bogată în ciupituri şi îndreptată în contra autorilor ce plictisesc câte-odată pe dl Maiorescu. S'au mai citit şi nişte chiote, adunate din Ardeal şi din Basarabia de dl Urechie.

Intrunirile literare din Braşov s'a deschis joi la 4 dec. st. n. Inteu a luat cuvântul dl conector dr. Nicolau Pop, vorbind despre importanţa acestor intruniri, din al căror vinit deja în anul trecut s'a cumpărat o mică bibliotecă spre folosul doamnălor şi doşorelor. Un rezultat al intrunirilor este şi convenirea din fie-care luni a domnişoarelor, în cari conveniri se discută chestiuni de literatură naţională. Dl A. Bârsean a citit descrierea luptei dela Călugăreni de Bălcescu, făcând să introducere despre Mihaiu Viteazul. În stersit a fost de V. Alecsandri.

Societatea „Andrei Şaguna“ a clericilor din Sibiu a ţinut la 29 nov. st. v. (11 dec. st. n.) şedinţa publică în memoria fericitului arhiepiscop Andrei bar. de Şaguna, în sala cea mare a seminarului Andreian. Cu asta ocaziune se esecută următoarea programă: 1. „Cuvânt ocaşional“, rostit de Virgil Oniţ, cleric cursul III. 2. „Cântec de unire“, cor de W. A. Mozart, esecutat de corul societăţii. 3. „Sumeţia şorecelui“, naraţiune de A. Panu, declamată de Titu Strimbu, cl. curs. III. 4. „Ceea ce conţine adevărata demnitate a unui popor, este cultura lui intelectuală şi religioasă morală“, disertaţiune de Romul Mircea cl. curs. III. 5. „Furtuna“, cor de I. Dürrner, esecutat de corul societăţii. 6. „Scena temnitei“, din legenda dramatică: „Despot Vodă“ de V. Alecsandri, declamată de Virgil Oniţ, cl. curs. III, şi Nicolau Terhetea, cl. curs. II. 7. „Ëtă ţiua triumfală“, cor de V. Humpel, esecutat de corul societăţii.

Prelegeri publice în Sibiu. Cetim în „Tribuna“: Trebuinţa unei şcole române centrale în Sibiu a fost şi este adânc simţită. În scopul înfiinţării acestei şcole, cele trei parochii gr. or. au fost esmis, sunt acum vre-o 2¹/₂ ani, o delegaţiune cu însărcinarea de a face pregătirile necesare. Delegaţiunea a avut să întimpine multe greutăţi mai ales financiare. Este însă întemeiată speranţa, că deja cu începerea anului şcol. următor, această şcoală mult dorită, va începe să funcţioneze. În lipsa de mijloce băneşti suficiente întru realizarea scopului ce urmăreşte, delegaţiunea, după cum sîntem informaţi, a căutat să angajeze mai mulţi bărbaţi pentru ţinerea de prelegeri publice în favorul şcolei de înfiinţat. Şirul de prelegeri se va începe duminică în /14 decembrie. — Altm tocmăi acum, că prima pre-

legere se va ţine duminică la 2/14 decembrie, cu care ocaziune dl Ioan Slavici va vorbi despre „cuvânt“.

Procese de presă. De odată doue diare politice române au proces de presă: „Observatorul“ şi „Tribuna“. Procesul „Observatorului“ se va pertracta în 3/15 decembrie la curtea cu juraţi din Sibiu. Articolul incriminat este „Frica guvernului unguresc de umbra a trei morţi“, semnat „Camil“ şi apărut în absinţa dlui Bariţ, carele însă primesce răspundabilitatea. — Procesul de presă al „Tribunei“ se află încă numai în stadiul prim.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a mai primit obiecte pentru tombola ce va arangia, dela damele şi dela domni: Dna Otilia Adamoviciu colectantă: 1 corfiţă de catifea, 1 taţietă din lână, mânuşi filate; dna Olivia Adamoviciu 1 garnitură (pânzătură şi 6 servete) pentru cafea, 1 păreche jârsiere; dra Aurelia Adamoviciu periniţă de catifea; dra Letiţia Adamoviciu 1 bărbită croşetată; dl Valeriu Adamoviciu 1 şatulă mică cu acoperiş de scoice; dra Maria Roth 1 perină de orologiu, un ştergar de pene; dra Berta Kristyori 1 taţietă din lână; dra Ilona Vereş 1 căiţă de negligée; dra Lucreţia Lazar 1 însemnător de celit; dra Kleminsky 1 broşă şi 1 pepten.

Sciri scurte. Reuniunea sodalilor români din Sibiu r'angază astăzi sâmbătă o conveniune colegială, cu care ocaziune membrii reuniunii se vor produce cu cântări şi declamaţiuni, fiind spriginii de concursul muziciei militare din localitate. — În „Asilul Elena Dômnă“ din Bucureşti dnii Spiru Haret, Gr. G. Tocîtescu şi David Emanuel vor începe a predă cursuri suplimentare pentru absolventele şcolei normale; primul va predă cosmografia, al doile istoria artei şi al treilea geometria descriptivă. — *Catedră nouă din Bucureşti* se va clădi în faţa bulevardului universităţii; espropriările necesare pentru construire se vor începe în curând. — *Moş. Se regie* a început pentru clădirea bisericii gr. o. din Sârsig în Biharia 100 fl., pentru clădirea bisericii gr. o. din Orăşue 100 fl.

Neurolog. *George Secula*, un fiu devotat naţiunii sale, a înceta. din viaţa la 4 dec. în Deva, unde în timpul din urmă a făcut practică advocaţială, în etate de 45 ani. Il plâng: Elena Prodanoviciu v. d. Secula, în ună; Iudita Secula n. s. Truţa, soţie; Sabin, Azota şi Sever, fii şi fiică; Demetriu Secula unchiu; v. d. Anişa Prodanoviciu mătuşe; Amos Franc şi soţia n. s. Victoria St. Şuluţ cu fiicele Victoria şi Florica, Pavel Truţa şi soţia n. s. Francisca Popu şi Petru Truţa, cumnaţi, cumnate şi nepôte; Ioan Efticiu şi soţia cu fiicele Olga m. r. dr. I. Chericiu, Elisabeta m. I. Cripu, şi Nicolau Prodanoviciu şi soţia, veri şi nepôte. — *Tereniu Rat*, avocat în Arad, a repausat la 5 decembrie, în etate de 35 ani; il plâng surorile şi fraţii: Hermina m. r. Popovici Dessean, Irina m. r. Milovan, Paula, Corneliu şi Liviu, dimpreună cu cumnaţii Ioan Popovici Dessean şi Paul Milovan.

M o d a.

Sesonul. O foie germână publică anunţul următor: „În timpul frigului care a început din nou, nu voui salută pe nimeni în alt mod decât militaresc. Previu pe amicii şi pe cunoscuţii mei şi le cer reciprocitatea“. Autorul acestui anunţ, nu mai e nevoie s'o spunem, este un medic, un „Sanitätsrath“ care se teme de guturaiu.

Pêrul chinez. Êcă întru cât privesce pêrul fals, câteva cifre interesante: Pêrul chinez nu costă decât 10-12 lei chilogramul. Cel mai frumos pêr, vorbind negustoresce, e pêrul frances „viu“; o colă de 80 centimetri, tăiată dela o Bretonă seu o Normandă se

plătesce până la 1000 de lei. Coda cea mai rară este cea albă curat; ea ajunge până la prețul fabulos de 25 mii lei chilogramul. După părul francez vine cel englez, apoi cel german, cel italian, cel belgian și 'n fine cel svedez. Există în Paris trei mari case pentru păr. Una, care are patru sute de lucrători, face afaceri pentru trei milioane pe an; a doua se ocupă numai de părul chinez; a treia în fine, cu mult mai napoia celorlalte, cumpără părul făcut din mototolele smulse de pe pepteni și găsite mai târziu în gunoșu. Din coda de bou selbatic din America se pot face frumoșe peruci pentru teatru.

Pentru económe.

Cum se șterg oglinzile. Sântem adese-ori surprinși d'a vedea oglinzile cutreerate d'o mulțime de mici sferice foarte subțiri, care le strică lustrul. Acesta provine din cauză, că ștergem oglinzile cu cărpe de lână, în loc d'a le șterge c'o piele de căprioară. Putem face să dispară aceste sgărieturi disolvând o cățime de roșu de Engliera în câteva picături de spirit și întinzând-o pe oglindă; apoi frecăm oglinda cu pielea de căprioară.

Ce se poate face din simburii strugurilor.

„Le Journal des Viticulteurs du Midi” observă cu drept cuvânt, că multe persoane nu știu ce produs se poate trage din simburii strugurilor. Din acești simburii se poate extrage uleiul ce conține. Acest ulei servă mai cu seamă la iluminat, și Modena este marele centru al acestei industrii. D'altmintrelea, această industrie este de mult timp practică în Germania și 'n Levant. Simburii de straguri conțin uleiul aproape 18% din greutatea lor. *Simburii strugurilor albi conțin mai puțin.*

Petele de rugină. Pentru a face să dispară petele de rugină după rufe, întrebuiți compozițiunea următoare: Cremă de tartru 50 părți, Bioxolat de potase 50 părți, Esență de rosmarin 1 parte. Pisați-le până ce le reduceți în praf și amestecați-le bine! Udați peta, puneți d'asupra o placă de alamă cât se poate de curată și frecați cu acest praf muiat în apă!

Coliviile paserilor ajung în cele din urmă a avea un miros greu, care este foarte neplăcut în apartamente. Se poate înlătura acest miros spoiind, din când în când fundul coliviei și toate bețișoarele pe cari se urcă paserile cu lapte de calce. Calcele are proprietatea de a absorbe mirosul dejecțiilor paserilor.

Curățirea cânilor. Pentru a scăpa câinii de pu-reci cari se adună în părul lor, spălați-i din când în când cu apă conținând o a sută parte aproape apă fenică; acest mijloc este foarte bun. Mai mult încă: cu modul acesta veți scăpa câinii de ori-ce boală de piele.

Gene lungi. Pentru a avea genele lungi, trebuie a le tăia vârfurile, când copiii sânt mici. Atunci ele încep să crească repede. Cu toate acestea, nu trebuie a face această operațiune la copiii cei pre mici, ai căror ochi sânt pre simțitori și ar pute să dea naștere la o inflamație a pleopelor.

L o g o g r i f

de Virginia German.

Din următoarele 30 silabe: a, i, o, u, re, ro, li, en, ne, me, re, gel, ger, chel, mus, tim, li, au, au, go, la, ri, zit, sic, ga, con, re, i, av; să se formeze 11 cuvinte a căror litere inițiale cetite de sus în jos să dea numele unui mare regenerător al Românișmului din

România, ér cele finali cetite din jos în sus numele altui mare regenerător din Transilvania.

1. Însemnătatea cuvintelor: 2. Cei mai urgisiți dintre popore: 3. O literă din alfabetul elin. 4. Un renumit naturalist frances din secolul presinte. 5. Un sat din giurul Reghinului. 6. Un mare istoric German. 7. Ţei de casă de-a vechilor romani. 8. Nume bărbătesc. 9. Numirea unei văi în test vechiu unde s'a aşezat castrele Israelieților când a voit să intre în Canaan. 10. Nume femeiesc. 11. Fundătorul unei cetăți vechi.

Termenul de deslegare e 25 decembre. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghicitórei din nr. 44:

„Moșu e buciumul de vie, fecioru — strugurul și nepotul — vinul”.

Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domnișórele: Eufrosina Popescu, Iosefina Ardelean, Aurelia Bichicean, Vióra Milloi, Marióra Cornea, Veturia Lazar de Purcareț, și dela domnii Tit Vuculescu și Iuliu Tuducescu.

Premiul, de asta-dată „Cuibul fericirii”, novelă de dl N. A. Bogdan, fu dobândit de dşóra Vióra Milloi în Bozovici.

Poșta Redacțiunii.

Drei E. C. N. in Deva. Am primit. Mulțămim.

Visul căletoaru nu se poate publică. Dai ni se pare, că ai talent, deci — studiază!

Versurile: Dómne de-aș pute, în grădina mândrei mele, Darea, Floricea, Ei, — sânt niște încredări primite.

Dlui N. A. B. in Jasi. Le-am primit. Ve mulțămim.

Dlui E. D. in Jasi. Se vor publică mai târziu, căci de aceste avem multe la dispoziție.

Dlui E. B. in Gh. Le vom întrebuiță, însă mai târziu căci de-aceste avem multe.

Dnei A. G. in A. Ve mulțămim.

Drei E. R. in H. Amu primit cu mulțămită.

Dlui D. St. in B. Vom primi cu plăcere basmul promis.

Nebunii. Cât mai curând.

Călındarul sêptemânei.

Ţiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminea 27	după	Rusale.	Evang. 12 dela Luca, v. 12. a inv. 5		
Duminea	2	14	Prof. Avacum	7 41	4 8
Luni	3	15	Prof. Sofonia	7 42	4 8
Martî	4	16	Mart. Varvara	7 43	4 8
Mercuri	5	17	† Cuv. Sava cel sf.	7 44	4 8
Joi	6	18	(†) Ierarh. Nicolae	7 45	4 9
Vineri	7	19	† Sf. Filotea	7 45	4 9
Sâmbetă	8	20	Cuv. Patapie	7 46	4 9

A apărut tocmai acuma

edițiunea a doua

din

Călındarul lui Păcala pe 1885

cu multe glume și ilustrațiuni.

Prețul 40 cr.

A se adresă la administrația „Familiei”.

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.